

MENINGER

redaksjonen@tk.no

Sjefredaktør
Tore Dyrnes

Nyhetsredaktør
Bent Botten

Politisk redaktør
Åge A. Olsen

Nettredaktør
Ole Knut Alnæs

På trykk

Si din mening, men fatt deg i korthet. Tidens Krav forbeholder seg retten til å redigere og korte ned leserbrev.

Anonyme angrep på identifiserbare personer eller virksomheter tillates ikke.

E-post: redaksjonen@tk.no
Post: Tidens Krav, Storgata 41, Boks 8, 6501 Kristiansund.

tk.no

Ulik skatt på formue

Storingsrepresentant Lisbeth Berg-Hansen (Ap) har satt i gang en ny debatt om formuesskatten. Den tidligere fiskeriministeren er nemlig avhengig av å ta ut ekstra utbytte fra fiskeoppdrettsselskapet Sinka-Berg-Hansen, som hun er medeier i, for å kunne betale formuesskatten.

Lisbeth Berg-Hansen vil beholde formuesskatten siden det er den skatten som treffer de aller rikeste, men hun vil endre på innretningen. Hun peker på at det er forskjellsbehandling når eiere av produktutstyr som fiskemerder, båter og tauverk må betale mer i skatt enn personer som investerer i eiendom og hoteller.

- Dette er dobbeltmoralens høyborg, sier finansminister Siv Jensen (Frp). Hun viser til at Ap gjennom en lang valgkamp har advart mot å endre eller redusere formuesskatten. Finansministeren anklager Berg-Hansen for å ville gjøre endringer etter som den passer egen bedrift. Siv Jensen spør retorisk om det finnes en moral for vanlige folk og en egen moral for Ap-toppene.

Man kan velge å se denne saken slik at Ap-representanten ber for sin syke mor, men vi mener det er mer konstruktivt å tolke henne i beste mening. Poenget er jo at situasjonen hennes er et godt eksempel på den store svakheten ved den særnorske formuesskatten. Lisbeth Berg-Hansen skal derfor ha ros for at hun er ærlig og tør å stikke hodet fram. Ap-leder Jonas Gahr Støre er også forbilledlig raus når han sier det er helt legitimt å argumentere for endringer i formuesskatten.

Det hører med til historien at daværende statsminister Jens Stoltenberg var raskt ute med å kappe hodet av Trond Giske da han for tre år siden som næringsminister innrømmet svakhetene ved formuesskatten. Også tidligere LO-leder Roar Flåthen har vært ute med samme budskap. Et alternativ kan være en statlig eiendomsskatt med et høyt bunnfradrag, men det er det bare et fåtall politikere som innerst inne har sansen for. Ingen politikere tør dessverre si det høyt.

Men også Høyre/Frp-regjeringen har mye å svare for i denne saken. Regjeringen lover å trappe ned formuesskatten, men regjeringen har ennå ikke funnet ut hvilke grep som må gjøres for å unngå at det blir flere nullskatteyttere når denne skatten en gang i framtiden fjernes helt. Vi må heller ikke glemme at det offentlige mister en årlig inntekt på 15 milliarder kroner. De som kommer til å utgjøre eldrebølgen om ti år trenger også til salt i maten.

Produktutvikling

Innlegg

FINN-ARNE EGENESS
Forsker i Nofima

En større andel av verdens forbrukere foretrekker videreforedlede og mer bekvemmelige produkter. Mangelen på produktutvikling kan redusere norsk klippfiskindustri til en råvareleverandør. Norske bedrifter må derfor vurdere hvilken rolle de skal ha i den globale verdikjeden for klippfisk.

Norske bedrifter eksporterte i 2013 nesten 100.000 tonn klippfisk av torsk, sei, lange og brosme til en verdi av 3,1 milliarder kroner. Det gjør klippfisk til den største videreforedlede produktgruppen basert på villfanget fisk i norsk fiskerinæring. Klippfisk har vært en av de mest lønnsomme produktkategoriene i norsk hvitfisknæring de siste årene. Klippfisknæringen har tjent penger som matproducent og videreforedler i et høykostland med global konkurranse i både råvare- og sluttmarkedet. Klippfisknæringens konkurransekraft illustreres kanskje best med at den i flere år har importert fryst stillehavstorsk, foredlet den og solgt den videre i et globalt marked.

Flere bedrifter har investert mye av overskuddet i moderne og effektive produksjonsfasiliteter. Det har gjort industrien svært kostnadseffektiv. Arbeidskraftkostnadene utgjør derfor en relativ liten andel av de totale produksjonskostnadene. Studier av vareutvalget i en rekke supermarkedskjeder over hele verden viser at stadig flere av de største klippfiskmerkene etterspør mer videreforedlede produkter enn hel fullsaltet klippfisk, som er det

største produktet i norsk klippfisknæring. En utfordring for norsk industri er at arbeidskraftkostnadene med å produsere slike produkter er høyere enn for den tradisjonelle klippfisken. Det er en viktig forklaring på hvorfor en stor andel av de nye produktene er produsert i land med lavere arbeidskraftkostnader enn i Norge.

Veksten til de nye og mer bekvemmelige klippfiskproduktene er kanskje mest synlig i Brasil, ett av de største markedene for norsk klippfisk. Norge har historisk vært markedsleder i Brasil. I flere år var markedsandelen til norsk klippfisk 85 prosent. De siste årene har markedet nesten doblet seg uten at norsk fisk har vært med på veksten.

Norge har i dag en markedsandel på under 50 prosent målt i mengde i det brasilianske «bacalhau-markedet». Et poeng er at det er mer videreforedlede produkter som står for veksten, slik som fryst utvannet klippfisk, ferdig opprevne produkter eller skinn og beinfrie filetprodukter av klippfisk i forbrukerpakninger. Dette er produktvarianter som norske bedrifter ikke produserer i dag.

Brasil har vært og det største markedet for norsk klippfisk av sei. I 2006 gikk 45 prosent av all norsk klippfisk av sei til Brasil. I 2013 hadde prosentandelen falt til 28 prosent. En stadig større andel av klippfisken av sei går nå til afrikanske land. Den økonomiske veksten i Afrika og økt konkurranse i det brasilianske markedet kan forklare deler av denne endringen. Den industrielle emballasjen som norsk industri pakker klippfisken i, er godt tilpasset afrikanske markeder i dag. Det meste av fisken går til grossister som selger en og en kartong til enkeltpersoner. Klippfisk blir deretter solgt stykkevis til forbruker, enten på markeder eller hos gatehandlere, en salgsstrategi som kalles «bulk-breaking-strategy» og godt illustrere produktformatet

De siste årene har markedet nesten doblet seg uten at norsk fisk har vært med på veksten.

til norsk klippfisk.

Nesten 80 prosent av detaljhandelen i Angola, det største

Småhus i Omsundet – en oppklaring

Replikk
CINDY BØE
for Omsundet Grendalag

Vi vil gjerne få oppklart noen misforståelser som er ute og går. Som politisk redaktør skriver i sitt innlegg 25.06 så er det mangelen på informasjon og involvering fra kommunen som er grunnen til at all støyen rundt dette har oppstått, samt alle misforståelsene som er kommet i ettertid. I kommunens egen brosjyre fra februar 2014, som vi har fått tilgang til i ettertid, står

det: «Fra kommunens side er vi opptatt av og gi så god informasjon som mulig til naboer og andre i forbindelse med etablering av slike tilbud. Vi er også opptatt av og tilrettelegge dette tilbudet slik at det ikke skaper utrygghet og konflikter i nabolaget». Mens vi har jobbet med denne saken har vi ringt et titalls personer i kommunen for å få informasjon, både i administra-

sjonen og på politisk nivå, til ingen nytte. På grunn av mangelen på informasjon har vi kun hatt avisartikler angående allerede eksisterende småhus som referansepunkt til hva vi har i vente. Vi henviser til artikler som gjelder hendelser ved småhus i Hagelin og Pilotveien publisert i media: «Pågrep mann etter skyting» (TK, 30.01.), «Sprengte dynamitt i Hagelin-

området» (TK 18.09. 2013). «Bombefunn i huset ved Hagelin (Sunnmørsposten, 19.09.13). «Rykket ut 120 ganger» (TK, 20.09.13).

Hendelsene har også fått omtale i riksdekkende aviser. Har ikke da foreldre lov til å være bekymret for sine barn, og stille spørsmålsteget ved slike type boliger i nærområdet?

av klippfisk

KLIPPFISK: Forsker Finn-Arne Egeness i Nofima mener at norsk klippfiskindustri må tilby mer bekvemmelige produkter dersom en skal opprettholde sin posisjon i markedet.

markedet for norsk klippfisk i Afrika, skjer på åpne marked og hos gatehandlere. Den økonomiske utviklingen i landet har bidratt til at dagligvarebutikkene og supermarkeder vokser raskt i Angola. Det har økt utvalget av klippfiskprodukter. I Angolas hovedstad Luanda finner en for eksempel ferdig utvannet fryst klippfisk av torsk produsert i Portugal og saltet opprevet fisk fra både Kina og Portugal. Norge er den største eksportøren av klippfisk av sei til Angola. Fisken

omsettes primært utendørs. Inne på supermarkedene finner en klippfisk av sei pakket i forbrukerpakninger av portugisiske aktører. Økt omsetning i dagligvarehandelen og større krav til foredlede produkter kan derfor være en trussel for norske aktører også i afrikanske markeder.

Til tross for at norsk klippfisknæring har vært en lønnsom del av hvitfisknæringen må en løfte blikket og tenke hvordan en skal møte framti-

den. På kort sikt er det ikke problematisk at en større andel av klippfisk av sei går til Afrika, heller ikke at markedet for klippfiskprodukter av torsk i Brasil vokser raskere enn norsk eksport av tradisjonelle produkter. På lang sikt kan konsekvensene imidlertid være betydelig større hvis forbruker velger mer bekvemmelige produkter på bekostning av norsk klippfisk. En slik endring vil kunne redusere norsk klippfisknæring til en råvareleverandør.

DELTA I DEBATTEN

☎ 71 57 00 00

✉ redaksjonen@tk.no

✉ Send TKDEBATT

<din melding> til 2005

(En krone per melding)

SMS

Lærernes arbeidstid

Er det noe rart at lærerne utdanner seg, og tar andre godt betalt og uten hets jobber! Vet ikke om slike som skriver all hetsen har barn i skole i alle aldre fra 6 til over 20. Ønsker flinke lærere som er på skoler når ungene og ungdommene er der slik at de kan undervise. Og ikke sitte ei bestemt tid for å rette bøker. Tror de aller fleste er der mye over 7.5 timer. Nevn et yrke det ikke er fleksitid dere!

Oppklaring arbeidstid

Lærere har like mange timer i årsverket som alle andre, men vi har et komprimert arbeidsår. Det betyr at vi i snitt jobber 43,5 timer i de ukene hvor elevene er på skolen, i tillegg har vi ei uke planlegging. I høst, vinterferien og de to siste ukene i juni har vi ikke ferie, men avspasering. Vi kan, til forskjell fra de fleste andre arbeidstakere, ikke velge når vi vil ta avspasering, men tar den når elevene har fri. Når det gjelder tilstedeværelse på arbeidsplassen, er det enkelte dager godt å få koblet av noen timer, før man setter seg ned med rettebunker og forberedelser. Når man skal gi elevene konstruktive tilbakemeldinger som fører til læring og forberede neste dags undervisning, er det greit å ha et klart og uthvilt hode.

Randi Kvernes Hatlen,
lærer ved Rensvik skole

Estlandsaksjonen

Etter to dager med hektisk aktivitet i innsamlingslokalet har jeg lyst til å komme i kontakt med to personer. Først den dama på over 90 år som strikket over 70 par tøfler i en plasteske. Tenk det!! Og du som ga bort et gammelt heklet teppe til meg. Jeg ville bli glad om dere tar kontakt med meg så jeg får takket dere ordentlig. Det er mange

fantastiske medmennesker rundt oss. Husk det alle sammen. Og alle fortjener å bli sett. Alle sammen. Ikke minst dine medmennesker i små hus som kanskje har stort hjerte. Se dem og gi dem et smil du....Til de to jeg etterlyser er mitt nr 41252880

Birgit Knudseth

Småhusene

Kan kommunen svare på hvem som skal bebo småhusene. De fleste er velkomne, men ikke kriminelle og tungt narkomane som fortsatt er det. Her i Omsundet ved Rådhuset bor det mest familier med barn, og da ønsker vi ikke at barna skal oppleve noe av det som vi har lest om i avisen, senest i dag fra blokkapå Nordlandet

Kandidat

Håper Kjell Neergaard blir Arbeiderpartiets ordfører kandidat i Kristiansund! Han er riktig mann for byen! Hilsen mulig Ap-velger

Byens store band

Vi er heldige vi som bor her på Innlandet og kan høre byens store band. Joda de har da store musikere i utlandet også, men på innlandet har vi de største. Bare lytt, for en musikkglede. Dance with the stanger, byens og kanskje Norges største band igjennom tidene. en stor opplevelse.

D.B.

Bortkastet

Må ærlig innrømme at å betale for DWAS konsert fredag var bortkastet penger. Elendig lyd og alt for kort spilletid. Var vel en grunn til at mange dro før det var over.

Bryllupsantrekk

Nytt bryllup neste sommer i det svenske kongehuset da yngstemann gifter seg. Antrekk? Selvfølgelig av de peneste, men hva om bruden har en svensk nasjonaldrakt?

Du verden!

Det er så stort behov for ei tredje ferje på Halsafjorden at selv samferdselsministeren forstod det! Du verden!

Enslig

Håper at neste år blir lettere for oss enslige økonomisk. Kommer nesten ikke gjennom måneden med alle skatter og avgifter. Har stemt FRP hele mitt liv, så nå får vi se hva dem duger til.

A.O